

Lähetäjä
Lähetysaika
Vastaanottaja
Aihe
Liitteet

Teamware Plaza <phoenix@teamwareplaza.com>
3.2.2025 11.43.40
<Oikeusasiamies@eduskunta.fi>
Kantelu
Liite 1. Kantelu OAM Konsernijaosto.docx; Liite 2. Kantelu OAM Valtuustoaloite 28.10.2024 johtavien virkamiesten sidonnaisuuksista.docx; Liite3. Kantelu OAM Konserni Eriävä mielipide KH 11.11.2024.pdf

Yhteystiedot

Sukunimi*
Willman
Etunimi*
Kalle
Osoite*
Joutsenlammentie 561
Postinumero*
19650
Postitoimipaikka*
Joutsa
Maa
Suomi
Puhelin päivisin
0400 540079
Sähköposti
kalle.willman@fimnet.fi

Kantelutiedot

1. Viranomainen, virkamies tai muu julkista tehtävää hoitava taho, jonka toimintaa arvostelette. *
Joutsan kunnan kunnanhallitus, konsernijaosto, kunnanjohtaja harri Nissinen, talous- ja hallintojohtaja Matias Penttinen ja tekninen johtaja Arttu Mönkölä

2. Jos kantelu koskee viranomaisen menettelyä, jota pidätte lainvastaisena, selostakaa tarkemmin - kenen menettelyä arvostelette? *
Mitä tapahtui? *
Milloin? *
Missä? *
Muuta? *
ks. edellä ja seuraavassa kohdassa!

3. Miksi menettely tai päätös on mielestänne lainvastainen? *
Eduskunnan oikeusasiamiehelle
KANTELU
Kantelija:
Kalle Willman Joutsenlammentie 561, 19650 JOUTSA kalle.willman@fimnet.fi puh 0400 540079
Viranomainen, jota kantelu koskee:
Joutsan kunnanhallitus, konsernijaosto ja johtavat virkamiehet
Asiakirjan aihe:
Kantelun kohteena on Joutsan kunnan käytäntö nimittää johtavia virkamiehiä kunnan tytäryhtiöiden hallituksiin samalla, kun he toimivat konsernijohdossa. Tämä menettely aiheuttaa esteellisyyttä ja on mahdollisesti ristiriidassa kuntalain ja hallintolain säännösten sekä oikeuskirjallisuudessa esitetyn kanssa.
Tapahtumien kuvaus:
Usean vuoden ajan Joutsan kunnan johtavia virkamiehiä on nimitetty kunnan tytäryhtiöiden hallituksiin samalla kun he ovat toimineet konsernijohdossa. Tämä kaksoisrooli aiheuttaa selkeän esteellisyyden päätöksenteossa ja hallinnon ohjauksessa. Virkamiesten samanaikainen toimiminen kunnan

konsernijohtodossa ja tytäryhtiöiden hallituksissa voi vaarantaa hallinnon puolueettomuuden sekä hyvän hallintotavan periaatteet ja voi saattaa virkamiehet omassa toiminnassaan ristiriitaisiin tilanteisiin. Jäljempänä kirjaan otoksen kunnan voimassa olevasta Hallintosäännöstä siltä osin kuin se käsittelee konsernijaostoa. Sen määräyksistä käy selvästi ilmi, että johtavista virkamiehistä kunnanjohtaja Harri Nissinen, talous- ja hallintojohtaja Matias Penttinen ja tekninen johtaja Arttu Mönkölä toimiessaan kunnan eräiden tytäryhtiöitten hallituksissa, tosiasiassa konsernijaoston jäsenenä valitsevat itsensä näihin hallituksiin, antavat itsellensä ohjeet ja määräykset ja valvovat omaa toimintaansa tytäryhtiöissä.

Tilanne aiheuttaa

paitsi yksittäisen esteellisyyden käsiteltäessä tytäryhtiöitten asioita jaostossa, myös pysyvän yleisen esteellisyyden käsiteltäessä konsernijaostossa Hallintosäännön määrittämiä tehtäviä. Erityisen ongelmallinen on kunnanjohtajan ja talous- ja hallintojohtajan asema, koska he ovat myös kunnanhallituksen jäseniä.

Olen yrittänyt vaikuttaa asiaan tekemällä, hallintokantelun, valtuustoaloitteen sekä oikaisuvaatimuksen kunnanhallitukselle. Näistä toimista huolimatta käytäntö on jatkunut eikä asiaan ole tehty muutoksia.

Joutsan kunnan hallintosäännössä hallintosaanto-hyväksytty-12.12.2022.pdf § 8 todetaan:

“Kunnanhallituksessa on konsernijaosto, jossa on 5 jäsentä, joista valtuusto valitsee jaoston puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen. Konsernijaosto vastaa myös sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtävistä kunnassa.”

“18 § Konsernijohto Kunnan konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus, kunnanhallituksen konsernijaosto, kunnanjohtaja, talous- ja hallintojohtaja ja tekninen johtaja.”

“19 § Konsernijohtoon tehtävät ja toimivallan jako Kunnanhallitus 1. vastaa omistajapolitiikan, omistajaohjauksen periaatteiden ja konserniohjeen kehittämisestä ja valmistelusta valtuustolle, 2. vastaa omistajaohjauksen toteuttamisesta ja organisoii konsernijohtamisen ja konsernivalvonnan, 3. määrää konsernijohtoon kuuluvien osakkuusyhteisökohtaisen työnjaon,”

“Konsernijaosto 1. seuraa ja arvioi yhtiöiden tavoitteiden toteutumista ja taloudellisen aseman kehitystä ja tekee niiden perusteella tarvittaessa esityksiä kunnanhallitukselle, 2. antaa kunnan ennakkokannan konserniohjeen edellyttämässä asioissa, 3. vastaa tytäryhteisöjen hallitusten jäsenten nimitysprosessista, 4. nimeää kunnan ehdokkaat tytäryhteisöjen hallituksiin, 5. nimeää yhtiökokousedustajat ja antaa heille omistajaohjauksen edellyttämät toimintaohjeet, Kunnanjohtajan tehtävänä on toimia konsernin johtajana ja aktiivisella omistajaohjauksella myötävaikuttaa ohjattavakseen määrättyjen yhtiöiden hallintoon ja toimintaan.”

§ 20 Konsernijaosto vastaa sopimusten hallinnan ja sopimusvalvonnan järjestämisestä sekä antavat tarkemmat ohjeet sopimushallinnasta.

23 § Viranhaltijan tehtävät A Kunnanjohtajan tehtävät Kunnanjohtajan tehtävänä on kuntalain ja johtajasopimuksen mukaisesti seurata konsernihallinnon ja palveluiden alaisten viranomaisten päätösten laillisuutta ja tarkoituksenmukaisuutta sekä tarvittaessa käyttää otto-oikeutta.

64 § Ulkoinen ja sisäinen valvonta Kunnanhallitus ja konsernijaosto vastaavat sisäisen valvonnan järjestämisestä.

73 § Konsernijaoston tehtävät sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan osalta Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan jaoston tehtäviä hoitava konsernijaosto a. vastaa sisäisen valvonnan järjestämisestä ja yhteen sovittamisesta siten että kunnan toiminnan laillisuus ja tuloksellisuus varmistetaan, b. hyväksyy sisäisen tarkastuksen suunnitelman, johon perustuen arvioidaan riskienhallinta-, valvonta-, johtamis- ja hallintoprosessien tuloksellisuutta, c. vastaa riskienhallinnan järjestämisestä siten, että kunnan toiminnan olennaiset riskit tunnistetaan ja kuvataan, riskin toteutumisen vaikutukset, toteutumisen todennäköisyys ja mahdollisuudet hallita riskiä arvioidaan sekä d. valmistelee kunnanhallitukselle sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevan toimintakertomukseen otettavan osion.

75 § Konsernijohto vastaa konserniyhteisöjen ohjauksesta sekä yhteisöjen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisen ja tuloksellisuuden valvonnasta.

76 § Sisäisen tarkastuksen tehtävät Sisäinen tarkastus arvioi objektiivisesti ja riippumattomasti sisäisen valvonnan, riskienhallinnan ja konsernivalvonnan järjestämistä ja tuloksellisuutta, raportoi arvioinnin tuloksista sekä esittää toimenpide-ehdotuksia järjestelmän kehittämiseksi.

Tähänastiset kunnan sisäiset yritykseni kyseisen lainvastaisuuden poistamisessa:

Tein 13.5.2023 hallintokantelun kunnanhallitukselle johtavien viranhaltijoiden esteellisyyksistä konsernihallinnossa. Kunnanhallitus päätti kokouksessaan 29.5.2023 § 113, että kantelu ei anna aihetta ryhtyä toimenpiteisiin.

Tein 5.6.2023 valtuustoaloitteen asiassa. Se on liitteenä 1. Kunnanhallitus päätti 21.8.2023 § 170: Kunnanhallitus päättää ottaa aloitteen käsittelyyn seuraavan hallintosääntöpäivityksen yhteydessä.

Facta: seuraavaa hallintosääntöpäivitystä ei ole vielä tehty. Kun vertaa Kuntaliiton mallihallintosääntöön, on vaikeaa kuvitella miten ongelma päivityksellä ratkaistaisiin.

Tein uudelleen valtuustoaloitteen samassa asiassa 28.10.2024. Se on liitteenä 2. Kunnanhallitus käsitteli asiaa kokouksessaan 11.11.2024 § 237 ja päätti valmistella asian itse. Kunnanhallitus käsitteli asiaa uudelleen kokouksessaan 25.11.2024 § 245 ja päätti 3) edellyttää hallintosääntöä päivitettäväksi tarvittavalla tavalla vuoden 2024 aikana päätöksentekoon 4) todeta, että aloite ei edellytä toimenpiteitä nykyisten edustajien osalta. Facta: Hallintosääntöä ei ole muutettu toistaiseksi. Liitteenä 5. on kunnanhallituksen esittelykirjelmä ja päätös 25.11.2024 § 245 ja liitteenä 4. päätökseen liittämäni eriävä mielipide.

Tein oikaisuvaatimuksen 8.12.2024 (Liite 6.) em. kunnanhallituksen päätökseen. Kunnanhallitus käsitteli oikaisuvaatimustani kokouksessaan 13.1.2025 § 4, jonka päätös liitteenä 7. Se päätti jättää oikaisuvaatimuksen käsittelemättä. Käsitykseni mukaan kyseessä kuitenkin oli päätös eli entisen tilanteen säilyttäminen. Teoriassa olisin voinut valittaa tästä päätöksestä Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen, mutta oikeuskirjallisuudesta saa sen käsityksen, että aloitteeseen annetusta päätöksestä ei voi valittaa. Siten Oikeusasiamiehen puoleen kääntymiselle lienee perusteet.

Kunnanhallituksen kokouksessa 13.1.2025 § 4 ei esityslistaan ollut liitetty ollenkaan oikaisuvaatimustani. Esittelyssä sitä referoitiin osittain. Menettely on tavallista Joutsan kunnallishallinnossa, mutta oikeuskäytännön ja -kirjallisuuden vastaista. Toivottavasti Oikeusasiamies kiinnittää menettelyyn huomiota.

Esimerkkejä johtavien viranhaltijoiden toimimisesta kunnan eräiden tytäryhtiöitten hallituksissa: Tekninen johtaja Mönkölä Joutsan Vesihuolto oy:n hallituksen jäsen, kunnanjohtaja Nissinen Joutsan Vesihuolto Oy:n hallituksen puheenjohtaja, talous- ja hallintojohtaja Penttinen hallituksen puheenjohtaja Koy Joutsan vuokra-asunnot ja Mönkölä jäsen. Nämä ovat vain otos merkittävimmistä kytköksistä.

Perustelut:

Kuntalain (410/2015) 47 § määrittelee, että kunnan konsernijohto ohjaa ja valvoo tytäryhteisöjen toimintaa. Tämän vuoksi konsernijohtoon jäsenet eivät voi samanaikaisesti olla päätöksentekoasemassa tytäryhtiöiden hallituksissa ilman, että syntyy selkeä eturistiriita ja esteellisyystilanne.

Hallintolain (434/2003) 27 § puolestaan korostaa viranhaltijoiden esteellisyyttä silloin, kun heidän puolueettomuutensa voi objektiivisesti vaarantua. Tässä tapauksessa virkamiesten kaksoisrooli hallinnossa ja tytäryhtiöiden päätöksenteossa asettaa heidät ilmeiseen esteellisyystilanteeseen.

Ottaen huomioon edellä mainitut lainkohdat ja tilanteen jatkumisen, pidän menettelyä lainvastaisena ja pyydän eduskunnan oikeusasiamiestä selvittämään asian ja tarvittaessa puuttumaan siihen. Viittaan liitteinä olevissa oikaisuvaatimuksissani esittämiini perusteluihin.

Pyydetty toimenpiteet:

Pyydän eduskunnan oikeusasiamiestä tutkimaan, onko Joutsan kunnan toiminta ollut kuntalain ja hallintolain mukaista sekä antamaan asiasta tarvittaessa suosituksia tai ohjeita kunnan hallinnolle esteellisyysongelman poistamiseksi.

Päivämäärä ja allekirjoitus:

Joutsassa 3.2.2025

Kalle Willman Joutsenlammentie 561, 19650 JOUTSA lääkäri eläkkeellä

Puh 0400 540079 kalle.willman@fimnet.fi

Liite 4.

Eriävä mielipide Joutsan kunnanhallituksen päätökseen 25.11.2024 asiaan 4 Valtuustoaloite / Konsernijaoston jäsenet

Päätöksellä kunnanhallitus vesittää valtuustoaloitteen tarkoituksen. Se kuitenkin päättää, että kohta 4) aloite ei edellytä toimenpiteitä nykyisten edustajien osalta. Tästä on pääteltävissä, että se hyväksyy nykyisen lainvastaisen menettelyn. Päätöksen kohtaa 3) on pidettävä absurdina, koska samassa kokouksessa hyväksyttäväksi tulevassa hallintosääntöuudistuksessa asiaan ei oteta kantaa.

Kokouksessa tekemäni ehdotuksen mukaan kunnanhallituksen tulee antaa konsernijaostolleen ohjeen, jonka mukaan esteellisyyskysien välttämiseksi konsernijohtoon jäseniä ei tule nimittää tytäryhtiöitten hallituksiin.

Perustelut: Esittelytekstissä on virheellisesti viitattu Kuntaliiton Konserniohjeen kohtaan, jossa kerrotaan esteettömyydestä kunnallisen liikelaitokset tai kuntayhtymän hallituksessa. Tämä ei koske kunnan tytäryhtiöitä.

Sen sijaan esittelyssä on unohdettu Kuntaliiton konserniohjeessa oleva edeltävä kohta: "Esteellisyys kuntakonsernissa Hyvään hallintotapaan kuuluu, että kunnan tytäryhteisöjen asioita kunnan hallinnossa käsiteltäessä noudatetaan hallintolakia ja muita menettelytapasäännöksiä. Hallintolain 28 §:n 1 momentin 5 kohdan mukaan virkamies (viranhaltija tai luottamushenkilö) on esteellinen, jos hän tai hänen 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettu läheisensä on hallituksen, hallintoneuvoston tai niihin rinnastettavan toimielimen jäsenenä, toimitusjohtajana tai sitä vastaavassa asemassa sellaisessa yhteisössä, säätiössä, valtion liikelaitoksessa tai laitoksessa, joka on asianosainen tai jolle asian ratkaisusta on odotettavissa erityistä hyötyä tai vahinkoa."

Kuntalaki 48 § säätelee kunnan konsernijohdon toimintaa. Tytäryhteisöjen johtoon kuuluvat henkilöt eivät voi kuulua kunnan konsernijohtoon kuten nyt Joutsassa (Harjula-Prättälä Kuntalaki- Tausta ja tulkinat 2019 s. 385).

Nissisen ja Penttisen jääviyden on varmistanut lausunnossaan myös Kuntaliiton hallintolakimies Alexander Eriksson 13.04.2023:

"Henkilö on esteellinen hallintolain 28.1 § 5 kohdassa tarkoitetun yhteisöjäävin perusteella, mikäli hän tai hänen hallintolain 28.2 §:n 1 kohdassa tarkoitettu ns. perhepiiriin
2.

kuuluva läheisensä on hallituksen, hallintoneuvoston tai niihin rinnastettavan toimielimen jäsenenä taikka toimitusjohtajana tai sitä vastaavassa asemassa sellaisessa yhteisössä, säätiössä, valtion liikelaitoksessa tai laitoksessa, joka on asianosainen tai jolle on odotettavissa asian ratkaisusta erityistä hyötyä tai vahinkoa. Yhteisöjääviä sovelletaan myös kuntakonserniin kuuluvan yhteisön ja säätiön hallituksen ja hallintoneuvoston jäseniin. Mainittakoon, että tämä tulkinta on nykyisessä kuntalaissa tiukempi kuin edellisessä kuntalaissa vuodelta 1995. Tulkitsisin siten kyllä, että ko. henkilöt ovat esteellisiä asiassa."

Kyseessä on Hallintolain 28.1 § 5 mukainen yhteisöjäävi (Olli Mäenpää. Hallinto-oikeus 2023, s. 419). Esteellisenä toimineen virkamiestä saattaminen virkavastuuseen (Rikoslaki 40: 9-10) on mahdollista (Mäenpää s. 423).

Konsernijaosto on toiminut virheellisesti antaessaan tytäryhtiöiden yhtiökokousedustajille ohjeet kyseisten virkamiesten nimeämisestä tytäryhtiöitten hallituksiin. Virkamiestä ei voida määrätä tehtävään, jonka vuoksi hän tulisi esteelliseksi omissa tehtävissään (Mäenpää s. 424).

Joutsassa 25.11.2024

Kalle Willman kunnanhallituksen jäsen

Liite 5.

Valtuustoaloite / Konsernijaoston jäsenet

Kunnanhallitus 11.11.2024 § 237

Asian valmistelija(t): hyvinvointi- ja sivistysjohtaja Mika Sirkka

Valtuutettu Kalle Willman on valtuuston kokouksessa 28.10.2024 tehnyt valtuustoaloitteen siitä, että kunnanjohtajan ja talous- ja hallintojohtajan toiminta samanaikaisesti konsernijaostossa sekä kunnan tytäryhtiöiden hallinnossa tulee purkaa.

Esittelijä Kunnanhallituksen puheenjohtaja Pauliina Maukonen

Päätösehdotus Kunnanhallitus päättää valmistella aloitteen itse.

Päätös Harri Nissinen ja Matias Penttinen (asianosaisjäävit) poistuivat kokouksesta tämän pykälän käsittelyn ajaksi. Todettiin yksimielisesti, että kunnanhallituksen puheenjohtaja toimii asian esittelijänä ja pöytäkirjanpitäjänä. Ilari Suuronen poistui kokouksesta klo. 17.16. Kalle Willman ehdotti, että kunnanhallitus päättää valmistella aloitteen itse ja päättää esittää vaatimuksenaan konsernijaostolleen, että se hallintosäännön 19 §:n antamalla valtuudella huolehtii siitä, että kunnan tytäryhtiöiden seuraavissa yhtiökokouksissa ei kunnan konsernijaoston jäseniä nimetä tytäryhtiöiden hallituksiin.

Marili Rausch kannatti Kalle Willmanin esitystä. Kunnanhallituksen puheenjohtaja määrittä äänestysesityksen siten, että ne, jotka kannattavat alkuperäistä päätösehdotusta äänestävät JAA ja ne, jotka kannattavat Kalle Willmanin tekemää ja Marili Rauschin kannattamaa vastaesitystä äänestävät EI. Äänestyksessä annettiin 6 JAA ja 3 EI ääntä. Hyväksyttiin päätösehdotuksen mukaisesti. Kalle Willman jätti erillisen mielipiteen.

Asian valmistelija: Hyvinvointi- ja sivistysjohtaja Mika Sirkka

Valtuutettu Kalle Willman on tehnyt valtuustoaloitteen koskien konsernijaoston jäseniä. Samaan asiakokonaisuuteen liittyen Petteri Oksanen on tehnyt aiemmin kuntalaisaloitteen konsernijaoston lakkauttamisesta ja sen käsittelemien asioiden siirtämisestä suoraan kunnanhallitukselle.

Petteri Oksasen aloitetta on käsitelty kunnanhallituksessa 8.5.2023 §99. Tässä yhteydessä päätökseksi on tullut se, että asiaa käsitellään hallintosäännön seuraavan päivituksen yhteydessä.

Valtuutettu Kalle Willman on tehnyt valtuustoaloitteensa syksyllä 2023. Tämä aloite on käsitelty kunnanhallituksessa 21.8.2023 § 170 ja päätökseksi on tullut se, että asia otetaan käsittelyyn seuraavassa hallintosäännön päivityksessä. Lisäksi todettiin, että ”hyväksyttiin päätösehdotuksen mukaisesti siten, että hallintosääntöpäivitys valmistellaan syksyn 2023 aikana. Johtaville viranhaltijoille annetaan läsnäolo- ja puheoikeus jatkossa yhtiöiden kokouksiin yhtiöjärjestysten mukaisesti.”

Kalle Willman on uudistanut valtuustoaloitteensa kunnanvaltuuston kokouksessa 28.10.2024. Tässä hän on vaatinut kunnanjohtajan sekä talous- ja hallintojohtajan toimintaa samanaikaisesti konsernijaostossa sekä kunnan tytäryhtiöiden hallituksissa purettavaksi. On syytä huomioda, että voimassa olevassa hallintosäännössä konsernijohtoon on luettu kuuluvan myös tekninen johtaja, joka on myös toiminut kunnan tytäryhtiöiden hallituksissa.

Kuntaliiton konsernihallintoa koskevan ohjeen mukaan (Kunnan konserniohje, 2017):

”Mikäli esimerkiksi konsernijohtoon kuuluva kunnanhallituksen jäsen tai kunnanjohtaja on tytäryhtiöiden hallituksen jäsen, hän on esteellinen käsittelemään kunnanhallituksessa asioita, joissa tytäryhtiö on asianosainen tai sille on mahdollisesti odotettavissa erityistä hyötyä tai vahinkoa asian käsittelystä. Mikäli hallintosäännöllä on laajennettu konsernijohtoon määritelmää, esteellisyysäännökset koskevat näin määriteltyä konsernijohtoa. Tytäryhtiöiden hallituksessa esteellisyys koskee tilanteita, joissa kysymys on hallituksen jäsenen ja yhtiön välisestä sopimuksesta tai yhtiön ja kolmannen välisestä sopimuksesta, jos hänelle on odotettavissa siitä olennaista etua, joka saattaa olla ristiriidassa yhtiön edun kanssa. Hallintolain 28.1.§:n 5 kohtaa ei sovelleta kunnan luottamushenkilöön, viranhaltijaan tai työntekijään, jos tämä on mainitussa lainkohdassa tarkoitettussa asemassa kunnallisessa liikelaitoksessa tai kuntayhtymässä. Liikelaitoksen johtaja ja johtokunnan jäsenet sekä kuntayhtymän johtaja ja hallituksen jäsenet ovat kuitenkin esteellisiä, jos kunnan edut ovat ristiriidassa liikelaitoksen tai kuntayhtymän etujen kanssa taikka asian tasapuolinen käsittely edellyttää, ettei henkilö osallistu asian käsittelyyn.”

Kuntakonsernissa tulee olla riittävä omistajaohjaus, joten on tärkeää, että kunnan strategiassa tai muussa ohjeessa määritellään tavoitteet omistajuuksille, niiden strategiset ja taloudelliset tavoitteet sekä Kuntaliiton konserniohjeen mukaisesti:

”Konsernijohtoon tulee omistajaohjauksen ja eri vuorovaikutuksen keinoin viestiä yhtiöitä koskevat talouden ja toiminnan tavoitteet tytäryhteisöille, jotta ne voivat toiminnassaan edistää kuntastrategiassa ja talousarviossa sille asetettujen tavoitteiden toteutumista. Yhteisön tulee siten omaa strategiaa ja liiketoimintasuunnitelmaa laatien ottaa huomioon kuntastrategiassa yhteisölle asetetut tavoitteet. Aktiiviseen omistajaohjaukseen kuuluu aktiivinen vuoropuhelu tytäryhteisön kanssa yhteisön tavoitteista ja odotuksista.”

Kunnan ohjaus ja osaaminen tytäryhtiöissä tulee varmistaa:

”Menettelytavat, joilla konsernijohto nimeää yhtiöiden hallitusten jäsen ehdokkaat, määritellään konserniohjeessa. Kunnan tytäryhteisön hallituksen kokoonpanossa on kuntalain 47 §:n mukaan otettava huomioon yhteisön toimialan edellyttämä riittävä talouden ja liiketoiminnan asiantuntemus sekä strateginen merkittävyys. Hallitusten jäsenten osaamis- ja kokemusvaateiden määrittely edellyttää kunnalta ja sen konsernijohtolta aktiivista omistajuutta sekä yhtiön ja sen toimialan ymmärtämistä sekä analysointia.”

Valtuustoaloitteen tekijä tuo aloitteessaan esille, että konsernijaoston jäsenien toimiminen tytäryhtiöiden jäseninä olisi laitton tilanne. Kuntaliitosta

saadun ohjeen sekä kuntalain mukaan kyseessä ei ole laitton toimintatapa. Sen sijaan on tarpeellista, ellei peräti välttämätöntä, että kunnan tytäryhtiöissä ovat edustajana omistajaohjauksesta huolehtivat henkilöt. Joko he toimivat konsernijohtossa, tai edustajien tulee olla tietoisia kunnan (erit.

kunnanvaltuuston) asettamista strategisista tavoitteista omistajaohjauksessa tai heillä on ollut mahdollista saada niihin liittyvä ohjeistus.

Aloitteen tekijän mainitsema esteellisyys toimia tytäryhtiössä ja konsernihallinnossa samaan aikaan koskee käytännössä pääasiassa kahta seikkaa:

-Kunnan tytäryhtiön hallituksessa ei voi toimia henkilö, jolla on sidonnaisuuksia yhtiön kanssa samalla toimialalla kilpailevassa yhtiössä

-kunnan tytäryhtiön hallituksessa toimiva konsernijohtoon edustaja ei voi osallistua päätöksentekoon tytäryhtiön asiaa käsiteltäessä. Täten tytäryhtiön hallituksen jäsen ei voi osallistua vaikkapa kunnanhallituksen kokoukseen, jossa hyväksytään tytäryhtiön talousarvio tai tilinpäätös, investointi tms. Tytäryhtiössä toimivan konsernijohtoon edustajan tulee huolehtia ajantasaisesta sidonnaisuusilmoituksesta myös kunnan ylläpitämään rekisteriin.

Näillä ehdoilla toimittaessa tulee konsernijohtoon varmistua näistä seikoista tytäryhtiöiden hallituksen jäseniä nimettäessä:

-Kunnanhallitus (tai konsernijaosto) ei voi tulla esteellisyyksien vuoksi päätösvallattomaksi

-kunnalla tulee olla riittävä ja asiantunteva talouden ja liiketoiminnan tuntemusta omaava edustus tytäryhtiöissä

-hallituksen jäseniä nimettäessä tulee huomioida myös tasa-arvovaatimukset

-kunnan konsernijohto voi myös nimetä yhtiön vuosikokouksiin puheoikeudellisia edustajia heidän olematta yhtiön hallituksen jäseniä

Esittelijä Kunnanhallituksen puheenjohtaja Pauliina Maukonen

Päätösehdotus Kunnanhallitus päättää: 1) merkitä aloitteen käsittelyyn liittyvät asiat tiedoksi ja edelleen tiedoksi kunnanvaltuustolle 2) tarkistaa konserniohjeen tarvittavalla tavalla hyväksyttäväksi kunnanvaltuustoon 3) edellyttää hallintosääntöä päivitettäväksi tarvittavalla tavalla vuoden 2024 aikana päätöksentekoon 4) todeta, että aloite ei edellytä toimenpiteitä nykyisten edustajien osalta.

Päätös Harri Nissinen ja Matias Penttinen ilmoittivat esteellisyydestään (asianosaisjäävi) ja poistuivat kokouksesta tämän pykälän käsittelyn ajaksi. Todettiin yksimielisesti, että kunnanhallituksen puheenjohtaja toimii asian esittelijänä ja pöytäkirjanpitäjänä. Kalle Willman esitti, että kunnanhallituksen tulee antaa konsernijaostolle ohje, ettei konsernijaoston jäseniä tule esittää tytäryhtiöiden hallituksiin. Esitys raukesi kannattamattomana. Hyväksyttiin päätösehdotuksen mukaisesti. Kalle Willman jätti eriyvän mielipiteen.

Liite 6.

Oikaisuvaatimuskirjelmä Joutsan kunnanhallituksen päätökseen 25.11.2024 § 245 Valtuustoaloite / Konsernijaoston jäsenet

Vaatus: kunnanhallituksen tulee muuttaa päätöstään olla tekemättä asiassa mitään ja antaa konsernijaostolleen ohjeen, jonka mukaan esteellisyyksien välttämiseksi konsernijohtoon jäseniä ei tule nimittää tytäryhtiöiden hallituksiin. Kyseessä on sitova asiaratkaisu, joka on valituskelpoinen (Olli Mäenpää, Hallinto-oikeus 2023 sivut 920 ja 922)

Perusteluja: Kunnanhallituksella oli hallintosäännön perusteella toimivalta ottaa käsittelyyn konsernijaostolle osoitettu, valtuuston yksimielisesti sille lähettämä valtuustoaloite. Kunnanhallituksen olisi kuitenkin tullut hallintolain mukaisesti kuulla aloitteen kohdetta eli konsernijaostoa ennen päätöstään. Kyseessä on menettelyvirhe.

Hallintolain 28 §:n 1 momentin 5 kohdan mukaan virkamies (viranhaltija tai luottamushenkilö) on esteellinen, jos hän tai hänen 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettu läheisensä on hallituksen, hallituneuvoston tai niihin rinnastettavan toimielimen jäsenenä, toimitusjohtajana tai sitä vastaavassa asemassa sellaisessa yhteisössä, säätiössä, valtion liikelaitoksessa tai laitoksessa, joka on asianosainen tai jolle asian ratkaisusta on odotettavissa erityistä hyötyä tai vahinkoa.

Konsernijaostoon kuuluvat viranhaltijat ovat esteellisiä käsiteltäessä paitsi yksittäisiä tytäryhtiöihin liittyviä asioita, myös käsiteltäessä konserniohjetta, konsernitalousarviota ja konsernitalinpäätöstä eri toimielimissä.

Kuntalaki 48 § säätelee kunnan konsernijohtoon toimintaa. Tytäryhteisöjen johtoon kuuluvat henkilöt eivät voi kuulua kunnan konsernijohtoon kuten nyt Joutsassa (Harjula-Prättälä Kuntalaki- Tausta ja tulkinnat 2019 s. 385).

Kyseessä on Hallintolain 28.1 § 5 k mukainen yhteisöjäävi (Olli Mäenpää, Hallinto-oikeus 2023, s. 419). Esteellisenä toimineen virkamiehen saattaminen virkavastuuseen (Rikoslaki 40: 9-10) on mahdollista (Mäenpää s. 423).

Konsernijaosto on toiminut virheellisesti antaessaan tytäryhtiöiden yhtiökokousedustajille ohjeet kyseisten virkamiesten nimeämisestä tytäryhtiöitten hallituksiin. Virkamiestä ei voida määrätä tehtävään,

jonka vuoksi hän tulisi esteelliseksi omissa tehtävissään (Mäenpää s. 424).

Joutsassa 8.12.2024

Kalle Willman kunnan jäsen Joutsenlammentie 561, 19650 JOUTSA

Liite 7. Oikaisuvaatimus / Valtuustoaloite, konsernijaoston jäsenet

Kunnanhallitus 13.01.2025 § 4

169/00.01.02/2023

Asian valmistelija(t): Hyvinvointi- ja sivistysjohtaja Mika Sirkka p. 040 5335619

Kunnanhallitus on käsitellyt valtuutettu Kalle Willmanin tekemää aloitetta konsernijaostoa ja tytäryhtiöiden jäsenistä ja näiden nimeämisestä viimeksi 25.11.2024 (Khall. 25.11.2024/§ 245). Tämän kokousasian päätökseen liittyen Valtuutettu Willman on tehnyt oikaisuvaatimuksen.

Oikaisuvaatimuksessaan Willman perustelee asiaa tiivistäen seuraavasti:

-ennen päätöstä kunnanhallituksen olisi tullut kuulla aloitteen kohteena olevaa konsernijaostoa

-viranhaltijat tulevat esteelliseksi konsernijohtossa (khall) käsiteltäessä edustamiensa tytäryhtiöitä koskevia oleellisia asioita, kuten vaikkapa talousarvio ja tilinpäätös

-tytäryhtiöiden johtoon kuuluvat eivät voi kuulua konsernijohtoon

Kunnanvaltuustoon tuotiin aloitteen käsittely tiedoksi kokouksessa 9.12.2024. Tämän käsittelyn

yhteydessä Willman jätti eriävän mielipiteen asiasta. Tässä hän on tarkentanut asiaa mm. seuraavasti:

” Konsernijaostoon kuuluvat viranhaltijat ovat esteellisiä käsiteltäessä paitsi yksittäisiä tytäryhtiöihin liittyviä asioita, myös käsiteltäessä konserniohjetta, konsernitalousarviota ja konsernitilinpäätöstä eri toimielimissä.”

Valtuustossa asiaa käsiteltäessä valtuutettu Willman teki vastaehdotuksen, jossa hän esitti, että valtuusto päättää antaa konsernijaostolle /kunnanhallitukselle ohjausta, jonka mukaan näiden tulee huolehtia siitä, että kunnan tytäryhtiöiden hallintoon ei määrätä konsernijohtoon kuuluvia viranhaltijoita.

Vastaehdotusta kannatettiin. Seuranneessa äänestyksessä kunnanhallituksen esitys tuli asian päätökseksi äänin 16-6.

Kunnanhallituksen kokouksessa asiapykälä §245 sisälsi aloitteen käsittelyä koskevan tiedon antamista valtuustolle, konserniohjeen ja hallintosäännön päivittämistä sekä lausuman siitä, että aloitteella ei ole välitöntä vaikutusta tämän hetkiseen tilanteeseen konserniin kuuluvien tytäryhtiöiden hallinnossa.

Kyseessä ollessa kunnanhallituksen valmistelua valtuustossa tehtävää päätöstä koskien, voidaan katsoa, että kyseessä on asian valmistelu, joka ei ole valituskelpoinen. Kunnanvaltuuston päätös asiasta sen sijaan sellainen on. Valtuutettu Willman on ottanut esille khall. päätöksen oikaisuvaatimuksessaan, että kyseessä on sitova asiaratkaisu, joka on valituskelpoinen (Mäenpää: Hallinto-oikeus 2023 s. 920, 922). Tällaisella ratkaisulla tulee olla oikeusvaikutuksia yksityisen oikeuksiin tai velvollisuuksiin (Mäenpää s. 920). Tässä tapauksessa kyseessä ollessa valtuustoaloitteen käsittely, tätä ei voida pitää suoraan sellaisena.

Esittelijä Kunnanhallituksen puheenjohtaja Pauliina Maukonen

Päätösehdotus Kunnanhallitus päättää jättää oikaisuvaatimuksen tutkimatta

Päätös Harri Nissinen, Matias Penttinen ja Kalle Willman ilmoittivat esteellisyydestään (asianosaisjäävi) ja poistuivat kokouksesta tämän pykälän käsittelyn ajaksi. Hyvinvointi- ja sivistysjohtaja Mika Sirkka saapui

kokoukseen tämän pykälän käsittelyn ajaksi esittelemään valmistelua. Pätettiin yksimielisesti, että kunnanahallituksen puheenjohtaja Pauliina Maukonen toimii tämän pykälän käsittelyn ajan esittelijänä ja pöytäkirjanpitäjänä. Hyväksyttiin päätösehdotuksen mukaisesti.

HUOMAUTUS: Kantelulomakkeeseen mahtuu vai kolme liitettä. Siksi liitteet 4.- 7. on esitetty tässä.

4. Oletteko kannellut tai valittanut asiasta jo muulle viranomaiselle? *

Mille viranomaiselle? *

Milloin? *

Onko asia jo ratkaistu? *

En ole valittanut

Liitetiedostot

**Maksimissaan 3 liitetiedostoa joiden yhteiskoko enintään 10 Mt. Sallitut
päätteet .pdf, .doc, docx, .txt, .odt**

Liitetiedosto (1)

Liite 1. Kantelu OAM Konsernijaosto.docx [13 KB]

Liitetiedosto (2)

Liite 2. Kantelu OAM Valtuustoaloite 28.10.2024 johtavien virkamiesten sidonnaisuuksista.docx [15 KB]

Liitetiedosto (3)

Liite3. Kantelu OAM Konserni Eriävä mielipide KH 11.11.2024.pdf[182 KB]

Sähköpostiviestin lähettäjä

Kirjautumaton käyttäjä

Päivämäärä

3.2.2025 11.43